

LLIBRE DE TARDOR

Josep Planaspachs

BÈSTIA

Home:

Escandalosa bèstia
treta de qui sap on,
que a la batalla dorm
i que a la pau batalla.

Com un dau que no sap
de quin cantó ha de caure.

RES

Ja no em queda res.
Han fugit els plors i les venes sobresurten.
Dedins del cor hi tinc un sobrepreu de vida.
He sentit aromes, he viscut onades, he tastat silencis
i els deliris de la carn feta més carn.

Camino sol pels carrers
i els murs s'afanyen a enfonsar-me
encara més endins, més fondo,
gratacels intactes que al somni es precipiten.

Vagarejo i me'n surto,
de vegades, de la por de l'abisme,
i altres cops la veu feble es desdobla
i em parlen des de dalt dues carenes,
mort i vida, vents orbats, contraris que s'entenen.

Dic que res em queda.
Mortes les rialles, les venes sobresurten
i creix el neguit
d'enfonsar-hi falces d'or i lluna...

I de sobte recordo el vers no escrit
-la nit em fueteja i els carrers m'embruixen-,
me'n torno a jóc i al paper brut estampo
uns quants mals rims, poc confegits, inermes.

Ja no em queda res,
només els mots em ressusciten.

ORELLA

Sóc orella que algú apartà del rostre
tirat per una força que abassega.
Deformat, ran del llac he bastit un mur de sorra
per damunt de les falgueres.
Duc unes dents de palla que no saben parlar
i pels narius respiro soledat.

Com orfe nu, com vent sense aire,
així ho dibuixaria jo amb paraules,
si no és el cas que les paraules
no són altra cosa
que l'esquelet buit del poema.

Aquests són els motius de la cursa del llop
per praderies de bellesa inabastable.

I altre cop aquí, del paper mut en blanc
s'alça un mot encès, lasciu,
no una paraula, sinó un mot
que arrossega altres fils inerts,
ara ja sensuals pel contagi desaprès de la memòria:
rastellera d'imatges abans incompreses,
ara perfetes com el fill vestit del dia,
com el mestral airós i gèlid de la fosca.

Sóc rostre mutilat, sense veus,
però duc penjant l'empelt que en vivifica.

FOC

Remunto el foc
fins a la font primera
on més foc –tan sols foc–
em reclama el benefici,
la mena del filó recòndit:
aquella última paraula encesa
que cap rereguarda pogué vèncer.

Remunto el foc,
cada dia més lassat –i més expert–,
però les espurnes dels versos
són cada dia més revesses,
indòcils.

Vagarejo mots avall
pel curs ignot
on tot s'hi nega.

I a l'omega del riu
–a l'últim delta–
en benefici meu
m'ho jugo tot
a la darrera carta.

VIATGES

Quan et dic que he fet molts viatges
vull dir que és aquí dins –dintre meu–
on he anat bufallejant.

No he vist pas les piràmides, encara,
ni el temple descosit de Delfos
–on un amic meu, mentider, va dir-me
que havia escoltat sàvies veus antigues–,
ni he vist tampoc les estàtues de Pasqua,
ni l'aurora polar de l'àrtic,
ni el foc follet a la tomba que em preparen.

Quan et dic que he viatjat
vull dir que és aquí –aquí dins mateix–
on m'ha entaforat el temps
–un cor humitós d'oceà indòmit,
un pit que retruny com un volcà,
amb absència d'oracles,
absència de les veus de les sirenes...

Aquí mateix, al lloc on sempre sóc
–viatger– un camí sense tornada.

ÀSPID

Al vivàrium
hi serpegen varans, iguanes,
sargantanes, colobres i altres rèptils
més o menys inofensius.

Tret d'un àspid del color del record
—aquest sí que fa respecte—
que em va portar un màgic de l'Egipte
ben bé ja fa una quarantena.

El guardo per a ocasions especials
—aniversaris, noces i altres revolts de la vida—;
l'ensenyo amb entusiasme —els ulls badats—
i després torno a desar-lo amb cura
al seu estret lloc d'acollida.

De vegades l'agafo amb mans nues de fàstic
—sutge al record— i voldria
que el seu verí em ratés
carn, ulls, fetge, testicles
i tota aquesta pell que duc a sobre
—tan aspra, seca, vella i fràgil,
tan mal tacada per la lepra del temps.

Un dia em va mossegar, la mala bèstia.
Tot i així —llevat que un colom,
a l'ampit de la finestra, contemplava
l'escena amb brutal indiferència—,
no va passar res:
el mossec no va ni coure'm una estona.

A cops me'n recordo
i no en trec l'explicació.

No deuen tenir gaire mala sang
els records dels àspids de l'Egipte.

JOCS

Jo sóc tres jocs.

L'un duu a sobre pell de llaga
i és mandrós, deixa el palau
al desgovern dels dignataris
i, de lluny, amb por s'enclou
—o el tanquen— a gàbia freda
els temps antics —serf de la gleva.

L'altre és joc de disfressa amb pell de marbre
i —quimèric— somia destrals i cabòries,
erra pels camins nevats i no té fred
—tot i que el gebre li travessa la cuirassa—,
joc utòpic d'aranyes, freus i xarxes al mar,
de sirenes que tornen, cegues i escuades,
joc incendiari, rebel, amb urpes d'homenatge.

L'altre és el joc fals de pell de palla;
qui el veu el judica i el confon
amb la llaga o el marbre del vers;
l'error és seu, però, perquè el poema
diu sempre la mateixa mentida
i al fons de la bóta sols hi resta
un pòsit grisenc, el solatge fals
dels altres jocs metamòrfics.

Jo sóc tres jocs i el cim que els acompanya.

COSES

Cal tenir sempre l'equipatge a punt,
no fos cas que el mestre d'aixa
es llevés un dia amb ressaca
i engegués a dida nau i obrers.

Són coses que passen.

Cal preveure el futur
—que és l'almoina dels pobres—
i tenir el farcell lligat
per si de cas els cors es giren.

Perquè són coses que passen.

I, amb els temps que ara manen,
un no pot aventurar-se
a patir les males rauxes
dels menestrals del port.

De veritat que són coses que passen.

Sí, faré un nus a la corda que penja
d'aquell arbre que hi ha al mig del moll
i si cal —nàufig de vida—
m'hi acostaré quan la rufaga tombi.

BESSONS

Tu i jo
ja no som bandes contràries del mirall.

Per tu he vessat pa net d'alís pel bec.

Que no et faci por
l'arrel inexacta del pi
ni el trajecte pel temps i les nits.

Tu i jo
som ara un mateix mirall
i la disfressa dels nombres
no podrà separar-nos.

Per tu he vessat vi escumejant pels llavis.

No temis
l'esglai solitari de la fosca
ni la pedra foguera de la llum.

Tu i jo
farem alhora el camí
i la desfeta dels astres
no ens deturarà a l'entrada.

Per tu he vessat llet amargant pel pit.

Som un sol home trist, bessons aïllats
només pel cant de les sirenes.

ECO

La memòria és com l'eco
de les coses que tornen.

Les coses que mai no van perdre's
resten soles rere un domàs
que penja al balcó de la vida.
Allí, des dels balustres, tu
el colpeges amb els genolls,
i el domàs deixa anar una pols
que el vent callat de la vesprada
et porta altre cop cap endins.

Fixa-t'hi bé: des del balcó
—que és fora— els records que t'arriben
de lluny no fan sinó el regrés
—que és dins— cap al lloc on van créixer.

L'eco és com la memòria,
el barat de les tornes.

IMATGE

Així, no et moguis pas,
ara que m'arribes clara i neta
al cap de tants anys de vagareig.

Estigues ben quieta i nua,
al mig de l'estança,
que per la finestrella
entra un airet coquí,
gairebé ridícul,
que et fa semblar la idea jove,
per fi una imatge pura.

No et moguis,
que m'acosto
tot i que sé
que ets buida.

ORDRE

No hi valen positures ni afaits
en el joc definitiu.

Cal que tot sigui momentani
perquè vibri -eterna- la incertesa.

En cada moment exacte,
en cada espai transitori,
temprada cada cosa.

L'ordre és el brill dels ocells presos.

Cal repensar la soledat
perquè els mots ens acompanyin.

Els gestos del poema
mai no són balders
si el vers, a l'alambí,
muda la veu en silenci.

L'ordre és l'endrec dels malendreços.

ANY

Any rere any,
primaveres d'airecel
em duien estius freds,
tardors sobtades,
hiverns calents,
paratges sempre coneguts.

Però ja és hora de fer canvis
a la tosca selva inexacta.

Ara l'hivern precedirà la tardor
i la mort –la mort més cruel–
podrà ja viure's –i en vida–
al mig del jardí ple de fulles caigudes.

Cada any és sempre
una còpia fidel del precedent:
el que canvia és la tardor
–la tardor d'un mateix–
i sobretot la veu,
l'alta veu nua i crua de l'hivern.

MATRIU

Morir de sobte a l'inrevés,
així ho voldria.

Túmul que fos matriu de la partida,
un llamp capat rompent el crit de mare,
un llum cegat al ciri encès del vespre,
un cel daurat al groc destí de l'ara,
un bri de foc follet al canyet clar,
matriu foscant, burxó de la sortida.

Néixer de sobte a l'inrevés,
així ho voldria.

CARGOL

¿Has vist mai de prop un cargol?

Observa la closca quieta:

cada volta és un pam de temps

on no podries definir-hi un límit,

al centre d'espivals convulses.

Encara que tu sí que ho saps, però,

el cargol ignora que té

una pell on el temps es fa pedra.

I llisca arreu arreu, sense neguit,

als prats i als rocams humitosos,

ignorant del dibuix feixuc,

de l'enigma perpetu

que -fa temps- qui sap quin bruixot erràtic

va encastar-li a la cega closca caqui.

XARXA

Al fons del mar hi viuen peixos cecs.

N'hi ha de negrosos i aspres, crus de tacte,
de mal ensopegar.

I d'altres tous, com creus de marbre
damunt d'un cadafal.

També de grisos, bruts -semblen carbasses,
indecisos babaus.

Al fons del mar hi moren peixos cecs.

Ni amb l'art de fons passiu -del temps- s'enlairen,
pesants com el ciment.

Ni a la deriva atroç -de vida- s'alcen,
festós penediment.

Ni amb l'art de ròssec greu -de mort- escalen
el cóp ple del moment.

Al fons del mar hi duren peixos cecs.

Mal pescador, capbusso el pensament,
nedo entre dues aigües: vida i temps
poden guarar als ulls vius del fons del mort.

Dels ulls dels peixos cecs raja l'escòria:
el cec sóc jo, la xarxa és la memòria.

FRAGATA

Sóc corbeta antiga:
l'eixàrcia morta d'obencs gastats pel vent,
l'estai de proa –de la vida– fet miques pel temporal,
els flocs foradats, els velatxos partits,
les gonetes desinflades...
A la cofa hi guardo un vi medicinal,
no fos cas que la brusca ronsegi
i m'agafi a cop calent,
mentre faig la guàrdia
perquè no s'acosti
la darrera onada.

Ahir un garbí va endur-se'ns
cap al nord, cap a l'illa exacta.
L'eixàrcia mòbil –treballosa– va espavilar
les veles: Desperteu.
Amb vergues enfortides, el pal major
era el mestre del trinquet i del messana.
Fins i tot l'escandalosa
escrifassava les burdes dels mastelers.
Tot era nervi,
com si el garbí fos el mot que mancava,
el mot que a la fi allargassava
l'antiga corbeta moribunda.

Avui he llençat el vi de la cofa
i l'aigua –embravida– s'ha empassat la son.

Ara ja sóc fragata.

DESERT

Com el somni s'esquerda
al vell que no es desvetlla
quan pels ulls se li escapen
les imatges antigues,
així mateix, perdudes
el caminant les vides,
creu veure enllà el desert
l'oasi de memòria
on neixen els indrets;
i pedra sota pedra
-i tomba rere tomba-,
quan travessa el pur centre
el desert es transforma
en túmul bruscat de vent
bastit damunt la sorra.

CIRC

Cap rim declamat a l'arena:
els lleons badoquegen,
les togues dels lletrats van curtes
i les túniques llargarudes
dels versaires escombren
l'erada dels pagesos
damnats a creu i ratlla.

Només la veu oberta
—endinsada— pot revoltar
les campanes del circ, tots sords
i pobres a la cara
de fora, però rics
de mots a la cara de dins.

Al circ del sempre, els versos tenen
les dues cares monedades.

SÍNIA

El caminal s'estreny
cada cop que el cavall
giravolta a la sínia.

Amb cada trepitjada
l'ase envellit aixeca
cadufs amunt amunt.

Cada volta del mul
engega pels catúfols
l'aigua més, més avall.

Terme del caminal:
al fang fondo del riu
l'home decrepit cau.

PÈNDOL

Pendular esdevinc jo
quan a l'altra banda tu et corgeles.
Aïllats -penada trajectòria-,
neva suor de l'est
mentre al ponent el glaç transpira.
Rellotge amarg,
que mai no sabrem com avenir-nos.
Tu a la dreta, penitent;
jo a l'esquerra, imperiós;
i al mig el temps tanoca,
acoblament immòbil.

Esdevé pendular
aquest ser i no ser alhora,
el tu-i-jo-lluny
que no ens acosta.

ACÚSTICA

Quan la veu s'allunya del rostre
i recau en algun paratge
de precisa estructura reflectora,
retorna en forma d'eco
i aleshores ja no és veu:
és altra cosa que no sabia dir-te,
potser un mot disfressat,
el reflex del paisatge fet fenomen,
qui sap si una resposta... ves a saber a què.

Tant se val: jo no en sé un brot, d'acústica.

Però sé això:
quan una veu que pregunta
surt d'una boca -confusa-
i s'estampa amb fúria
al paper blanc que l'acull
com al més preuat dels hostes,
el poema és la resposta.

El poema no és la pregunta difícil
sinó la darrera resposta.

CAMPANA

Batejarem poema el vas rodó
del campanar prismàtic, i amb escala
-amunt, amunt- veurem l'aprenentatge
de la vida amb un deix d'indiferència.
No és el moment de perdre's a muntanya
quan rere teu l'arribada del vespre
anuncia una veu feta toc d'alba.

Tibant les cordes, tot el meu esforç
és per al jou, els tirants, la corona
d'on es repenja el batall que, a la panxa,
amb forta veu ventarà la campana.

Llançada al vol, la veu que ja no és meva
decorre riu avall, tomba planures,
s'enfila al cim més alt i allí reposa
un xic de temps -fràgil estàtua- a punt
d'escampar mots al lloc de les tornades.

I a toc de campana
-puntuals com llebres
a la fi entrampades-
arribarem tots
al lloc on no torna
el foc de la tarda.

Dret de campana, al mig de la batalla
fondrem els versos i en farem veus blanques.

CRANCS

Ara que he viscut
no vull complicar més les coses.

Només em calen els mots estrictes
per descriure l'espai de la vellesa.

Deixem de banda
les tosses de la clusa,
les mines amb grisú,
els crits del blat jullós,
l'esgüell del porc sanat.

Fóra massa trafegós
anar enrere com els crancs
i que a la gola hi reviscolessin
els mots no estrictes,
retalls de joventut.

No, ara no és temps de cacera.

L'últim treball de la paraula
és tan sols barrejar-se
amb el llast de la incertesa.

Només em falten els mots precisos
per puntar i comar la inexistència.

CARNAVAL

Hi som tots, al carnaval,
tots sota garlandes tristes
i uns fanalets de colors
-foradats, com ulls que et miren.

Hi ha el dimoni amb antifaç,
la gitana que es pentina,
l'arlequí de muda fàcil,
la baiadera de l'Índia.

I quan la nit s'ha acabat
i el matí empaita la fira,
cadascú torna al seu lloc.
Tret de mi -pobre pierrot-
que vaguejo arrossinat,
tolta la carn de la vida.

I és que el carnaval no és cosa
que fa morir de per riure.

FANAL

Al fanal de la plaça,
uns menuts malgirbats i maldestres
l'han guarnit amb els segons de la mòlta.
El llum lllu ara més nou,
més endavant,
més cap a un altre indret nostàlgic.

També hi ha uns vells
que miren el fanal ara fulgent, enlluernats
—encara que els vells
sempre ho miren tot de lluny,
perquè creuen que la vida no s'acaba
a toc de vespres,
quan el cos resta sense mots, il·lusos.

L'hora és arribada, però,
de fer entendre al veïnat
els límits feréstecs de la plaça.

El fanal només brilla
si els vells fan néixer veus antigues
quan —menuts minuts a plaça—
guarneixen amb llum
els primers records llastats de tardor,
ara ja definitivament encesos
als racons perduts de la nostàlgia.

I amb el segó menut de la batuda
retorna el temps del blat d'antigues mòltes.

MORTS

Hi ha morts desconeguts:
els que rebenten a les trinxeres del combat
i després reben l'homenatge
mentre els altres morts en fan
túmuls o cenotafis
-tant se val si els cossos són absents,
perquè d'allò que els vells en deien ànima,
ja no cal preocupar-se'n gaire-;
també els lliurats a la força dels temporals,
els sotmesos, els serfs del dret de treva,
els pescamots ajaguts sota les ones,
els menestrals colgats
sota els xiprers astuts dels cementiris,
és a dir, tota aquella miríada de llavors
que els metamòrfics anomenen vides noves.

Altres són morts no tan de moda
-més d'estar per casa, podríem dir-ne-:
els que perden la mesada
al casino de la vida,
els que juguen a temps, espai i sexe
mentre una indiferent tramoia
els cortravessa.

Aquests morts -més coneguts-
són tan morts en vida
com tu i jo o aquell altre
que de vegades ens rebla l'existència
amb sorra abaratida.

FALGUERES

De lluny semblava un gronxador,
la lluna, i m'hi he acostat
amb ulls d'infant famèlic:
tastar síndries, engrunes de nit,
gustar móres i exòtiques papaies,
tatxar el meló i copsar-ne l'entrellat,
viure als jardins esclaus de la memòria
encara no esporgada per les pluges.

I ara i sempre el temps ha quequejat,
i amb ulls fonats d'home sadoll
he vist els grans paons de nit
voltant les alimares grogues:
anacards llenyosos, dàtils dessucats,
festucs amargs i macadàmies seques,
sol i llastat al fons d'un buc ja naufrag.

Els designis no perdonen:
les primigènies nimfees d'estiu
han dat de torna falgueres de gel.

TEMPANELLS

Al jardí de la lluna,
als tempanells d'argila
fàcilment se'ls emporta
qualsevol ventijol.

Un cop a terra són
envans pretèrits, sords
ara a tota veu d'ordre...
-Aixeca't, mur, aixeca't...

Amb paciència hauràs
d'encetar feina nova
i amb un mot rere d'altres
alçar altre cop la torre.

Si el temps deixa la runa,
tota bastida dura
el que val la juguesca
de la sorra amb les hores.

Almenys al jardí de la lluna.

CIGNES

Al llac hi pinto un cigne mut
 -bec taronja, bony negre,
 coll llarg- de cos feixuc
 que s'adapta bé al llenç
 on sortirà brodada
 l'essència del poema.

Arribes tu
 i prens el bec per bes,
 el bony per cim,
 el coll per una escala
 i el cos per l'home mort.

El cigne ja no és cigne;
 però -i no sé per què-
 el poema encara flaireja,
 fins i tot podria afegir
 que el doble estany em cou
 i -doblement sentit-
 és just a punt de triplicar,
 de fer quàdruple, cèntuple,
 il·limitat l'esquema.

El cigne ja no és cigne; un cop fora de tu,
 la paraula es transmuta, ja no té res a veure
 amb el seu primigeni significat exacte.
 De boca en boca, la paraula
 s'ha fet més -més paraula-
 i sols al final del poema
 hi ha qui copsa la seva olor
 entre milers de sentors infinites.

Al llac dels malendreços
 cap cigne no progressa
 si un munt de veus no l'interpreta.

TÀPIA

Rere la tàpia -jo sord-,
feinegen els esclaus
i el dia clar inicia
debat etern amb l'altra banda.
Ulls injectats de nit
foraden la paret premsada.
Mans antigues colpegen -jo sord-
l'encofrat de la memòria.
¡Quants cops de sang
ja no m'arriben a l'orella!
¡Quants assots tendres,
records que a la impensada
ja no afloren als alts límits!

Rere la tàpia, la sordesa
és la llei de l'avantatge.

NARCÍS

Et creus una mena de narcís.

Però els cercles de l'aigua
no et retornen cap imatge
—mai no ho han fet:
això és un mite.

Als cercles de l'aigua
només hi ets tu mateix.

I, mentre penses que t'ofegues,
són les cordes dels cercles
les que et prenen.

FOSCA

Fosca, vine i agermana't
amb aquesta pulcra soledat
que avui el sol -vell dandi-
s'avé a oferir-te.

Capgireu els astres revoltats
i aneu, avui, de copes,
que amb màgic, tossut copalta
el sol -nou l'avenir- avui
vol rebre't a les palpentas
i atorgar-te el sucre candi
de la vida nova.

Plegats, aneu cap a l'abril,
cap a l'abril de la primera roda.

ORACLES

Els oracles no sempre són infal·libles.
De vegades la seva closca
—aparentment impenetrable—
no denota sinó el cansament
d'una veu, massa temps resclosida,
que ara vol abastar l'airecel
—aparentment il·limitat—
on tota llum es crema.

Però això són només aparences
i la veritat rau en altres llocs
més poc propicis.

El foc que neix a la volta del cel
ni existeix ni crema:
va inventar-lo per atzar
la física brusca de l'aire,
i ara la veu que no és veu
tan sols serveix per enfortir
la perspectiva dels il·lusos.

Altrament, hi ha la veu que pot crear-se
—i que existeix i crema—,
la veu airosa que al solc del poema
et duu de franc al moll de cada port.

Vine, que jo et seré l'intèrpret de la veu:
el meu oracle sempre és l'infal·lible.

CORB

Corb mort de bec prim que abans
puntejaves els marges de l'espai
delimitant-ne indrets de caça pertinents.
Corb mort que amb urpes dessagnants
esquinçaves abans fulles dels arbres
i en feies moviment efímer a les coses.
Corb mort que, abans, de llocs abruptes,
tenebrosos, baixaves a planures
d'hivern –pels cels rabents de vida– furiós.
Corb mort que amb crit rònc abans
–el plomatge lluent, la cua tesa–,
esmolaves la veu per fer més fondo el cant.

Als dalts del penya-segat de les ombres
ets ara un corb moribund, sens desfici,
a l'aguait –ja que presa ets tu mateix–
del crit fosc, darrer vers que et redimeixi.

CROSTES

Crostes peribles
—com la veu al llavi
quan diu el que ha de dir,
però no sap com fer-ho—,
fustes buidades amb navalla blanca
que avui —estat d'excepció—
vendrem als turistes a canvi de xavalla.

De tant en tant vogo enrere,
les cames se'm fan fusta
—sento el suro mort de la conquesta—
i amb el pas ferm i digne dels infants
navego per verdoses crostes digeribles.

Però allò més extern
no és sempre el que més dura.
De les crostes de llet
els anys solen fer-ne crostes de brutícia,
i de vegades cal esmolar el trinquet
per fer estàtues de cera
als branquillons de l'aire.

Aprofitem, doncs,
el temps breu de les escultures foses.

DESEMBRE

Desembre, desades les mans,
cerquem les teies del pessebre,
palplantats i solitaris
del costat del riu de plata,
ençà de l'or del cartó pedra
i enllà de la màgia de la cova.

Vaig ple d'incertesa
per la vall de fragueres i falenes,
la falca a punt per enfortir l'abisme.

Caminem xino-xano,
que els guants ja són llançats
a torreneres molt pendisses.
No hi ha pressa:
cal penjar-s'hi a poc a poc
de les cordes de la nit.

Penetrem el misteri de la roca.

ABANDÓ

Abandona't, que sigui la teva
una cursa d'etapes vesprals.

Que cada dia sigui un dia nou,
que cada nit cedeixi al pas del vespre;
tan sols això i prou, a l'abandó
del temps que passa i prou: no et calen
bèsties d'aixec en la caça del temps,
ni un passa-passa del dia a la nit,
que el temps no és res llevat que tu el temptegis.

Abandona't, que n'hi ha prou amb tu
i uns quants mots que l'atzar no arreplega.

Que cada etapa sigui breu, senzilla,
que cada instant retorni allí on va néixer
un altre instant furtiu que l'encalça;
i a l'evidència rendeix-te de pla:
no et calen, no, ni rebles ni silencis,
que el temps no passa encara que tu el reblis.

Abandona't, que és regla de vida
néixer, viure a l'abandó i morir.

NEGOCI

Cobrats els beneficis
sols resta fer inventari,
que per poc que sàpigues de números
segur que el balanç et quadrarà.

Mira: a parells o senars
vas jugar-te l'existència
-només era una aposta-
i un cop fet compte rodó
-tot i les lleves pertinents
de les tropes rebaixades-,
el saldo no t'és pas desfavorable.

Encara et queda el cos xacrat,
ulls miops, orelles que sordegen,
l'olfacte prou curiós,
mans de tacte sovint dòcil,
el sentit de l'equilibri -tot i que sempre
has tocat de peus a terra-,
i encara la paraula, home,
també la paraula que de vegades et surt
dels llavis secs -per vies naturals.

I sobretot,
encara el benefici del dubte.

No pots pas queixar-te:
has fet un bon negoci.

NUSOS

Cal ser prudent
a l'hora de jutjar
si has perdut la paraula
o bé si ha guanyat l'altra
banda d'aquest silenci
nuós que us entrellaça.

Els nusos forts, un cop
desfets, ja no conserven
l'estranya claredat
que els feia tan compactes.
Si els desfàs, pot passar
que el silenci se't tanqui.

No jutgis mai. Prudència:
l'harmonia del cant
és ser com dos bessons
que es parlen a les fosques.

BATALLA

A l'efímer moment
en què ens és arrasada la vila,
jo -fidelíssim-, fins a l'extrem fidel
a l'últim exèrcit de llums,
tomaré les minúcies de la vida
i en faré veus arrengherades,
ostatges presos en campal batalla,
avançada de lleials tropes antigues.

I, fidel, cridaré: "Seguiu-me,
ferms, enlaire les argolles,
temprats els instruments,
llevades les cadenes,
que hem de fer mala guerra a l'enemic;
canteu, seguiu-me,
que el cant ens acompanyi, greu,
fins a l'última conquesta".

I, fidels, caminarem de recules,
avançarem -de tornada-
a l'hostal impensable
dels records esborradissos.

I faré taula rasa
del moment primitiu
en què tot va renéixer
-feliç i fidelíssim, jo,
comandant de la memòria.

SECRETS

Ja no vull més
aquests secrets que no són secrets
sinó mort –a seques– i disbauxa.

¿Què hi fa si al centre glaçat dels astres
germina vida?

¿Què hi fa si al marge aïrat del foc
s'hi nega l'aigua?

¿Què me'n dareu, de l'onada inabastable?

¿Què, del cim alt que no pot heure's?

Cal fer el camí de bast amb harmonia
i eines tallants
–destrals, si ens ho demana l'aire–.
Perquè quan l'heura arrasa el mur,
tret d'un crit inoïble o un llampec al paper
no es pot fer sinó apropar-se
al llac del jardí
i espiar sense ofegar-s'hi.

Ja no vull més secrets que no són secrets.
Sense distàncies, trencades les senderes,
a punt de beure el most inevitable,
en tindrè prou amb un deix d'harmonia
engrunat i premsat fins al darrer vers.

Després la mort, a poc a poc o a ultrança.

CRESCUDES

Al futur en diran ben poca cosa
d'aquest rusc fet amb suro i buit de mel.

Me'n faig càrrec: no em requen llargs oblits.

Els abells faran nius en altres bucs:
cal que així s'esdevingui a tots els llocs.

Vespers joves reclamen drets no escrits
i no sóc qui per rompre antics lligams.

Del passat quedaran només uns mots
tan incerts com la tinta esborradissa
que els va escriure, temps ha, ceptre al seu signe.

Però jo me'n faig càrrec, del futur:
compliré les crescudes d'aigües braves
si és el temps, venjatiu, qui així ho demana.

DAU

Dau carregat a taula de casino,
així he acabat la darrera jugada,
rodolant d'angle en angle com un ase
enmig de l'era al temps de la batuda.
No em llencis més, calabre de l'atzar,
deixa-ho estar i fes l'última partida,
que el torb de la paraula m'obrirà
uns finestrals per on fugir per sempre
-dau fet cendra avial que el vent s'enduu,
jugador, mentre tu ara em fas néixer.

APOSTA

A recer de les juguesques de la vida
no cal que escriguis llibres d'aventures:
la vida és una aposta.

Un cop al mar, capbussa't, glopeja l'aigua tèrbola,
empassa-te'n una mica,
imagina un immens fons nevat
i enlaira't -no cal que facis de sirena
ara que ja ets tan a prop del far-.
Pren la capsa de les píndoles,
fica-te'n cent -una a una- a la boca,
i escup-les abans que viatgin gola avall.
Puja al terrat, aboca't a l'ampit i pensa
com tallarà el teu cos
l'aire espès de la baixada.

¿Ho veus?

La vida és una aposta a tot o res.

I ara fica't dins del taüt,
fes-te el mort i espera:
ja falta poc perquè toquin matines.

HIVERN

Sempre l'hivern
-arreladament feréstec-
després de la tardor
se m'endurà riu avall.
No hi valen avals ni penyores solvents
quan el vent de grop demana el sacrifici.

El temps de l'hivern que amb deler prepara
l'ara d'immolar és l'abans que esquinça
la cortina d'aire i esdevé aquest ara
que em cal rampinyar al ball que s'endinsa.

Dret de tardor,
sóc pelegrí -ball robot-
cap a l'hivern que em reclama
gust i tast -síndria a la nit-,
lluna encesa que retalla
albes d'aire a frec de crit.

LLEI

Per llei d'atzar sóc viu i em meravella.

Abans un punt i coma –indòmits– feren
sorra del mur, parèntesi de vida.
Després la lenta màrfega del vent
va endur-se mur i arena: sols restaren
granets de glaç, avanç de calamarsa.
I amb negra neu vingué la maltempsada,
ja el jardí buit de llacs, buit de foc i aire.

Ara i avui mandregen, les cabòries.
Per joc d'atzar he de morir i ho sé.
Impenitent, versejant i en silenci
beuré el darrer decret de la llei vella.

CONVIDAT

Com el convidat a l'àpat dels llinatges
 -que, trist, entre l'alegre aroma
 del vi i les menges saboroses
 és cridat a part per l'amo del casal,
 que el duu a l'estable on dormisquen
 muls, sementals i joves eugues,
 i allí li explica el sentit de la dinada,
 la barreja de veus que vol veure aplegades,
 i li demana que, en cantar-les, recuperi
 aquell màgic so únic, primigeni,
 que es desglaçà fa eres al jardí dels encisats-,
 com aquest convidat
 -ara ja partícip del joc de l'avenir-
 em sento jo estrafent
 rims antics i paraules comanades.

Per això fa temps que servo el vell encàrrec
 -adés trist, adés amb joia anguniosa-
 i arran dels murs orbats del monestir
 escric uns cants oscats que per sort ja no recordo,
 els cants que, àgilment i brusca, em retorna
 el vent fràgil, fonedís de la memòria.

Pentino la soca arrelada al terròs
 i es clenxen les fulles del brancam
 mentre -amb densa, esclava, difícil solitud-
 ja no dibuixo l'escorça del paisatge dels moments:
 ara perfilo l'albeca que els ha transfigurat.

He tingut a l'abast glaç i misteri,
 el foc i les brases de la vida,
 però ara -una mica més sord
 i una mica més mort-
 tan sols em resta l'oïda esmorteïda de la galta
 per escoltar i fer que ressonin
 els xiu-xius dels joves ocells bells del mur.

Perquè tot és dins tot,

i quan de sobte al cel s'encenen lluminàries
-a pams i pams d'anys i de llums-,
això vol dir que l'amo que era a taula
ja torna a ser a l'estable
i li demana a algun altre convidat
que dibuixi els firmaments imaginables.

Abans de l'àpat jo duia vesta esclava
i ara em moc -lliure- dins àlbers lluminosos.

HOME

Home, monòlit ert
a l'espluga del temps,
aterrat per la runa
de l'espai que cavalca
entre el crit i el combat,
entre el vers i la nit,
la roda imaginària
que al mig del vent subjuga
les meitats separades
del corrent indivís.

TÍTOLS

Res no és senzill al cargol de l'any
 quan a la llista final de títols
 suren els cignes bessons de la veu
 al jardí del llac de les falgueres,
 el circ vetust de tàpia i tempanells
 on la sínia recull els crancs del record
 -la bèstia de les crostes-
 que retornen dels viatges
 a cop de les crescudes
 del riu de la memòria.

Sóc l'orella -com pèndol irascible-
 del corb esclau, del serf que voleteja
 al mar de la fragata inabordable.
 A marea entrant, l'acústica de l'eco
 no desfà els nusos establerts de l'ordre
 ni la xarxa dels secrets
 submergits per llei -i amb campana de bus-
 al desembre de les ones de les coses.

Home sol -narcís de foc-,
 amb fanal i en nit fosca
 camino a l'abandó
 cap a la nova matriu on els morts
 -desatès el negoci dels oracles-
 retornen dau, jocs i aposta
 al cruent carnaval de la batalla
 on la tardor és la imatge prematura
 de l'hivern definitiu.

Home de dol, senzill i vell. No res:
 el convidat de l'àspid del desert.

Barcelona - La Pomera
 27-XI / 27-XII-1999

LLIBRE DE TARDOR

Bèstia
Res
Orella
Foc
Viatges
Àspid
Jocs
Coses
Bessons
Eco
Imatge
Ordre
Any
Matriu
Cargol
Xarxa
Fragata
Desert
Circ
Sínia
Pèndol
Acústica
Campana
Crancs
Carnaval
Fanal
Morts
Falgueres
Tempanells
Cignes
Tàpia
Narcís
Fosca
Oracles
Corb
Crostes
Desembre
Abandó
Negoci
Nusos
Batalla
Secrets
Crescudes
Dau
Aposta
Hivern
Llei

Convidat
Home
Títols

